

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II:* Maria A. Lupescu cu Creditul funciar urban din București și alții.

Curtea de apel din București, secf. II: N. Tudor cu societatea «Steaua Română» și alții.

Tribunalul județului Ol: C. Pavlovici cu V. Mareș.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Observație de S. R.*

BIBLIOGRAFIE.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA II.

Audiența dela 28 Ianuarie 1911

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Maria A. Lupescu cu Creditul funciar urban din București
și alții

EXECUTARE SILITĂ. — URMĂRIRE IMOBILIARĂ. — VÂNZARE. —
ADJUDECARE. — CONSEMNAREA PREȚULUI. — ART. 551 ȘI 552 PR.
CIVILĂ.

EXECUTARE SILITĂ. — CREDITOR IPOTECAR. — PRIMAREA CE-
LORLALȚI CREDITORI ATÂT PENTRU SUMA CUPRINSĂ ÎN CREANȚĂ
CÂT ȘI PENTRU DOBÂNZILE PE TREI ANI. — ADJUDECATAR. — DE-
PUNEREA PREȚULUI. — ART. 1785 C. CIVIL.

EXECUTARE SILITĂ. — DEPUNEREA PREȚULUI. — TABLOU DE
DISTRIBUȚIE. — CREANȚE. — GRAD DE PREFERINȚĂ. — DISCUTARE.

1^o Cu toate că, potrivit dispozițiilor art. 551
proc. civilă, adjudecatarul este obligat să depună
prețul eșit la licitație în întregime, totuș, când ad-
judecatarul este creditor ipotecar sau privilegiat
și creanța sa este în rang util și necontestat, el
poate să depună această creanță drept preț.

2^o Potrivit art. 1785 c. civil, creditorul privile-
giat sau ipotecar primează pe ceilalți creditori nu
numai cu capitalul cuprins în creanța sa, dar și cu
dobânzile pe trei ani, ce erau convenite să producă
acel capital, astfel că adjudecatarul este obligat a
depune în numerar suma necesară, nu numai pen-
tru plata capitalului, dar și pentru achitarea do-
bânzilor cuvenite pe trei ani.

3^o Chestiunile de preferință și de quantum al
creanțelor, nu pot fi rezolvate de tribunal cu oca-
ziunea depunerii prețului, ele fiind rezervate de
lege pentru a fi discutate și hotărâte la facerea ta-
bloului de distribuție a prețului între creditori.

No. 7. — Casată, după divergință, în urma recursului
făcut de Maria A. Lupescu, ordonanța de adjudecare a
tribunalului Ilfov, secția de notariat, No. 5912 din 1901,
dată în proces cu Creditul funciar urban din București
și alții.

S'au ascultat: d-l avocat N. Alexandrescu, în desvol-
tarea motivelor de casare; d-nii avocați Al. Ottulescu și
C. Panaitescu, în combateri; d-l procuror St. Stătescu, în
concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate:

1. «Violarea art. 551 și 552 pr. civilă, combinat cu art. 506 bis
pr. civ. și exces de putere. Adjudecatarul este dator să depună
prețul în întregime și nu-l poate depune în creanțe decât numai
dacă el este creditor ipotecar sau privilegiat în rang util și ne-

contestat. Or adjudecatarul Goldvurm a achitat o mare parte din preț la Credit, care nu era nici cel puțin creditor următor, și a depus drept preț o creanță care este în rangul al 5-lea, cu toată că înaintea acesteia există și figurează în tablou creanța mea ipotecară de 50.000 lei capital, tribunalul primind însă de bun prețul în modul în care a fost depus, nu numai că a violat citatele texte de lege, dar a comis și un vădit exces de putere judecând și determinând cuantumul creanței mele acum la depunerea prețului, când aceasta nu se putea face decât cu ocaziunea distribuției prețului; și expunându-mă chiar să nu iasă nimic din creanța mea în caz dacă la distribuirea prețului s'ar arăta creditorii privilegiați, a căror preferință este necontestată față de mine creditor ipotecar.

II. «Greșită interpretare a art. 1785 c. civ. și omisiune esențială.

«Creditorul ipotecar al cărui capital produce procente, are dreptul dela lege la procentele datorite pe 3 ani, care să aibă acelaș rang ca și capitalul, și aceasta pentru fiecare din imobilele ipotecate.

«Or, tribunalul nu ține în seamă argumentele invocate de noi, interpretează greșit citatul text de lege și omite a se pronunța asupra chestiunii puse în discuțiune de noi, pe care dacă ar fi examinat-o, credem că ar fi dat o altă soluție procesului».

Având în vedere că, din ordonanța de adjudecare adusă în recurs, se constată, că s'a adjudecat definitiv asupra lui Friederich Goldvurm a cincea parte dintr'un imobil din București, proprietatea debitorului G. G. Porumbaru, urmărit de d-na Maria Lupescu, creditoare ipotecară. D-na recurentă Maria Lupescu, creditoare următoare, a făcut contestație contra modului cum s'a făcut această depunere de preț, pentru următoarele motive ; a) Creanța adjudecată, depusă drept parte din preț nu este în rang util și necontestat, cum cere art. 552 pr. civ., deoarece în tabloul de ordinea creditorilor este trecută în urma creanței contestatoarei ; b) creanța contestatoarei primează în rang pe cea a adjudecatărilor nu numai cu capitalul ce se debitează încă, dar și cu procentele acestui capital pe timp de trei ani, conform art. 1785 din codul civil, și adjudecatarul a depus în numerar numai suma necesară pentru plata capitalului ; c) până la închiderea tabloului de ordine, fiind posibil să se prezinte creditorii privilegiați, contestatoarea s'ar găsi expusă să nu poată încasa nici suma depusă de adjudecatarul pentru plata capitalului creanței sale ;

Considerând că art. 551 procedura civilă obligă pe adjudecatarul să depună în numerar prețul eșit la licitație, art. 552 însă din aceeaș procedură îl autoriză să depună cea creanță drept preț dacă este în rang util și necontestat ;

Considerând, în speță, că creanța adjudecatărilor, admisă de tribunal drept parte din prețul eșit la licitație, nu era în rang util și necontestat, căci se găsea trecută în tabloul de ordine a creditorilor în urma creanței recurente, și deci era primată de această creanță, atât

pentru capitalul ce se mai datoră, cât și pentru procentele acestui capital, conform art. 1785 c. civ. ; că, chestiunile acestea de preferință și de quantum a creanțelor în concurs nu puteau fi rezolvite de tribunal cu ocazia depunerii prețului, aceste chestiuni fiind rezervate de lege a fi discutate și hotărâte la facerea tabloului de distribuție a prețului între creditorii ;

Considerând, în afară de aceasta, că statul, pentru impozitele datorite de imobilul adjudecat, putând cere până la închiderea tabloului de împărțeață, ca să fie înscris în tablou cu cea creanță, în cazul unei asemenea cereri din partea statului, recurenta ar risca ca să nu încaseze nici capitalul ce mai are a primi, deoarece creanța sa este primată de cea a statului ; că, exactitatea acestei obiecțiuni a recurente a fost recunoscută chiar de instanța de fond, însă, în loc să oblige pe adjudecatarul să se conformeze legii pentru depunerea prețului, s'a mulțumit cu declarația făcută de adjudecatarul, că în asemenea caz va plăti dânsul fiscului impozitele datorite, declarație ce nu poate ține loc de preț ;

Că așa fiind, tribunalul primind de legală depunerea prețului așa cum s'a făcut de adjudecatarul, a violat textele de lege citate în motivele de recurs, și a săvârșit un exces de putere când cu ocazia verificării dacă prețul licitației era bine depus, a judecat și determinat cuantumul creanței recurente, ceea ce nu putea hotărî decât la distribuirea prețului între creditorii, privând astfel pe recurentă de beneficiul celei de a doua instanțe de fond ;

Că, prin urmare, motivele de casare sunt întemeiate. Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II.

Audiența dela 19 Iunie 1910

Președinta d-lui I. E. Dobrescu, președinte

N. Tudor cu societatea »Steaua Română» și alții

ACȚIUNE SUPPLEMENTARĂ.— DETERMINAREA OBIECTULUI PRIMEI ACȚIUNI.— ART. 72 PR. CIVILĂ.

Potrivit art. 72 din procedura civilă, odată cu acțiunea suplimentară trebuind să se înmâneze noilor introduși în instanță și copii de pe prima acțiune prin care se leagă instanța, urmează că este nulă orice cerere suplimentară în care nu se arată obiectul primei acțiuni, când nu s'a înmânat

copii de pe aceasta, dispozițiunile citatului articol fiind prescrise sub pedeapsă de nulitate.

No. 168.— Nicolae Tudor a făcut opoziție contra deciziunii acestei Curți cu No. 264 din 1909, dată în procesul cu societatea «Steaua Română» și alții.

S'au ascultat: d-l avocat V. Athanasovici, în dezvoltarea motivelor de opoziție; d-nii avocați I. Boambă, Teodorini și G. Negulescu, în combateri; d-l procuror G. Clinceni, în concluziuni.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de N. Tudor în contra sentinței cu No. 195 din 1908 a tribunalului Prahova, secția II, prin care i s'a respins ca prematură acțiunea ce o făcuse în contra societății «Steaua Română» pentru delăsarea unui imobil și pretenția de a i se recunoaște că i se cuvine exclusiv redevența ce societatea urmă să o dea concedenților săi;

Având în vedere că, din lucrările dosarului, se constată că apelantul N. Tudor, prin petiția înregistrată la No. 16981 din 1904, a chemat în judecată pe societatea «Steaua Română» spre a fi condamnată a evacua și a-i delăsa în stăpânirea sa un teren ca de două pogoane, situat în cătunul Buștenari, precum și 20.000 lei daune încercate până în momentul intentării acțiunii. În cursul procesului, întrucât societatea «Steaua Română» se găsea stăpânind acel teren petrolifer pe care avea și două sonde productive, în virtutea unui act de concesiune consolidat, și cum asemenea concesiune consolidată conform art. 7 din legea pentru regularea și consolidarea drepturilor de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietățile particulare sunt opozabile și terțiilor, cari nu le rămâne alt drept în cazul când ar avea vre-o pretențiune, decât ca pe cale principală să și-l stabilească judecătorește față de cei ce au dat concesiunea și cari până aci treceau de proprietari, și numai după aceasta respectând concesiunea, să și stabilească quantumul real al redevenței, pentru atingerea acestui scop, a cerut și tribunalul a admis, și la 25 Februarie 1905 a făcut o cerere suplimentară, prin care a chemat în instanță și pe Joița I. G. Stefan și I. G. Stefan, ca cotutori ai moștenitorilor defunctului G. Pascu, cerând ca, față de dânșii, să se declare judecătorește că redevența anuală pe care societatea «Steaua Română» o plătește pentru concesiunea acordată, să se plătească de aci înainte în primirea sa, ca singur proprietar în drept a o primi.

Deși procesul a suferit numeroase amânări în timp de mai bine de trei ani, apelantul a cerut din nou tribunalului, la 5 Decembrie 1907, să-i mai acorde din nou termen pentru a-și completa cererea, deși făcuse pe cea suplimentară, și deși i s'a mai dat termen și procesul a suferit noi amânări până la 16 Maiu 1908, și în aceea zi necompletându-și cererea, a solicitat din nou alt termen, care, și după opunerea adversarilor, i s'a refuzat, după care s'a retras din instanță.

Acestea fiind faptele, chestiunea ce rămâne a se examina este de a se stabili regularitatea felului cum s'a legat instanța cu noua cerere suplimentară și judecă incidentul de neregularitate ridicat și admis de prima instanță, și care face obiectul apelului.

Având în vedere că intimații, atât înainte primei instanțe cât și azi în apel, au cerut să se respingă acțiunea principală ca prematură, întrucât acțiunea suplimentară nu este făcută în condițiile art. 7 din sus arătata lege;

Având în vedere că, după cum mai sus s'a stabilit, apelantul N. Tudor, ca reclamant înainte primei instanțe, a chemat în judecată, prin acțiunea principală, pe societatea «Steaua Română», spre a fi condamnată a-i delăsa imobilul în litigiu și să-i mai plătească și 20.000 lei daune, iar prin cea suplimentară, ca, față de Joița și I. G. Stefan, cotutori ai moștenitorilor minori ai defunctului G. Pascu, să se recunoască judecătorește că redevența ce anual societatea «Steaua Română» dă concedenților săi, i se cuvine numai sieși, ca singur proprietar asupra locului concesiionat de acesta;

Având în vedere că, întrucât societatea «Steaua Română» se găsea în posesia acelui teren, având și două sonde productive, în virtutea unei concesiuni consolidate, conform art. 7 din legea pentru regularea și consolidarea drepturilor de exploatare a petrolului pe terenurile particulare, dacă un terțiu, cum în specie e apelantul, avea de ridicat vre-o pretenție asupra redevenței, urmează ca judecătorește să și stabilească dreptul său de adevărat proprietar, față de cel ce a dat concesiunea, și care până aci trecea de proprietar, și numai în acest caz, respectând concesiunea față de concesionar, va putea să stabilească înainte justiției quantumul real al redevenței ce i s'ar cuveni în viitor, fie că cererea ar face-o deosebit și pe cale principală, fie simultan cu cea de stabilirea quantumului real pentru viitor al redevenței — legea nefăcând restricțiuni — totuși este însă evident că nefiind stabilit judecătorește dreptul de proprietate, nu se poate stabili nici quantumul redevenței;

Având în vedere însă că, prin acțiunea suplimentară, apelantul a cerut să se stabilească, față de moștenitorii lui Gh. Pascu, dreptul său exclusiv la redevență, fără a se fi stabilit dreptul de proprietate care să-l fi îndrituit a pretinde redevența, acțiunea, în conformitate cu art. 69 și urm. din pr. civilă, sub pedeapsă de nulitate, urmă ca prin petiția de legarea instanței, pe lângă alte condițiuni, să arate și să se determine, când e vorba de nemîșcătoare, și situația terenului asupra căruia tinde a-și stabili dreptul de proprietate;

Considerând că, deși prin cererea principală de evacuare, făcută față de societatea «Steaua Română», se determină imobilul, aceasta însă nu-l dispensă a face și prin noua acțiune suplimentară față de cei noi introduși în instanță, căci, în conformitate cu art. 72, urmând ca și acestora să li se înmâneze copii după cererea de legarea instanței, este evident că nu li s'a trimis decât după cea suplimentară, în care nu se arată și nici nu se individualizează imobilul; or, chiar dacă am presupune că, prin cererea de stabilirea redevenței, implicit s'ar cuprinde și stabilirea dreptului de proprietate, eră necesar și cerut de lege, sub pedeapsă de nulitate, ca să se determine obiectul și să se arate imobilul și situația lui;

Considerând că, așa fiind, acțiunea suplimentară este neregulată făcută, și întrucât astfel dreptul de proprietate e nestabilit și cererea principală este prematură.

Pentru aceste motive, în majoritate, respinge opoziția.

Semnați: M. Vidrașcu, M. Gr. Ciocărdia, St. Miculescu,
I. Baștea.

Opiniune

Asupra opoziției făcută de Nicolae Tudor în contra deciziei acestei Curți, cu No. 264 din 1909, prin care, în lipsă, i s'a respins apelul ce a făcut în contra sentinței cu No. 195 din 1908 a tribunalului Prahova, sect. II;

Având în vedere că în discuțiune este acțiunea pornită de oponent, înaintea primei instanțe, prin care acțiune, astfel după cum fusese formulată prin prima petițiune înregistrată la No. 16981 din 1904, oponentul chiamă în judecată pe societatea «Steaua Română» pentru a fi obligată să evacueze terenul în întindere de două pogoane, situat în cătunul Buștenari, comuna Telega, județul Prahova, cumpărat de dânsul dela Sia Dumitru Olteanu, cu actul autenticat de tribunalul Prahova la No. 3786 din 1904 și transcris la No. 2977 din 1904, și să-i plătească suma de 20.000 lei ca daune-interese, iar prin suplimentul de acțiune, făcut prin petiția din 25 Februarie

1905, înregistrată la No. 3252, oponentul chiamă în judecată și pe Joița Ioniță G. Stefan, în calitate de tutoare legală a minorilor săi fii, moștenitori ai defunctului Chr. Pascu, și pe I. G. Stefan, soț și cotutor, pentru ca, față de dânsii, să se declare judecătorește că redevența anuală pe care o plătește «Steaua Română» pentru concesiunea acordată, să se plătească de aci înainte în primirea oponentului, singurul proprietar în drept a primi această redevență;

Având în vedere că tribunalul, prin sentința apelată, admitând incidentul ridicat de intimații Joița și Ioniță G. Stefan, tutorii minorilor menționați mai sus, a respins ca prematură această acțiune, pe motiv că oponentul nu și-a stabilit mai întâiu judecătorește față de minorii intimați dreptul său de real proprietar asupra terenului în litigiu, așa precum cere categoric art. 7 din legea consolidărilor;

Având în vedere că, astăzi înaintea Curței, oponentul declarând că nu mai susține cererea de evacuare în contra societății «Steaua Română», a pus concluziuni pentru admiterea în principiu a apelului, respingerea incidentului ridicat de intimați la prima instanță întemeindu-se pe însăși dispozițiunile art. 7 din legea consolidărilor, care nu obligă pe reclamant să facă două acțiuni deosebite: una în contra concedentului terenului, pentru stabilirea dreptului de proprietate, și alta în contra concesionarului, pentru plata redevenței, amândouă drepturile putând fi obținute de reclamant printr'un singur proces, în care să se cheme și concedentul și concesionarul terenului, după cum a făcut și dânsul în speță;

Considerând că această interpretare a art. 7 din legea consolidărilor fiind cea adevărată, și conform și cu interesul unei bune administrațiuni a justiției, tinzând la împuținarea proceselor, este evident că sentința tribunalului care, din acest punct de vedere, respinge acțiunea oponentului ca prematură, urmează a fi reformată;

Având în vedere însă că reprezentantul minorilor intimați obiectează că apelul în discuțiune nu mai poate fi primit și din următoarele motive: 1) pe deoparte, pentru că oponentul modificându-și acțiunea la 25 Februarie 1905, nu a mai chemat în judecată decât pe minorii intimați, iar nu și pe societatea «Steaua Română», concesionara terenului; și 2) iar pe de altă parte, fiindcă această chemare în judecată a minorilor s'a făcut pentru ca să se declare judecătorește că redevența anuală pe care o plătește «Steaua Română» pentru concesiunea acordată, să se plătească de aci înainte oponentului, iar nu pentru

stabilirea dreptului său de proprietate față de numiții minori;

Având în vedere că ambele aceste obiecțiuni sunt neîntemeiate pentru următoarele motive :

In ce privește prima obiecțiune :

Considerând că se constată, atât din coprinsul petițiunei dată de reclamant la 25 Februarie 1905, prin care acesta declară categoric : « am onoare a adăoga acest supliment de acțiune la acțiunea deja intentată de mine în contra societăței « Steaua Română », prin petiția înregistrată la No. . . », cât și din faptul menținerii și citărei în tot cursul procesului la prima instanță a acestei societăți, care prin nici un act sau încheiere oarecare nu a fost scoasă din cauză;

Că oponentul, intentând acțiunea sa în contra societăței « Steaua Română », deși a renunțat mai târziu la cererea de evacuare ce făcuse în contră-i, nu a înțeles niciodată să o scoată din cauză, ci, din contră, a menținut-o în tot cursul procesului, și în acest sens se explică cum prin suplimentul de acțiune dela 25 Februarie 1905, a cerut ca redevența anuală pe care această societate o plătește pentru concesiune, să fie obligată să o plătească de aci înainte în primirea lui, adevăratul proprietar;

Considerând, dealtfel, că această obiecțiune nefiind făcută de societatea « Steaua Română », care fiind prezinte astăzi în instanță, nu a ridicat nici un incident cu privire la neregulata sa chemare în acest proces, ci, din din contra, a arătat că, întrucât oponentul și-a retras cererea de evacuare, îi este indiferent cui-va plăti redevența, minorii intimați nu au nici un interes de a susține această obiecțiune.

In ce privește a doua obiecțiune :

Având în vedere că oponentul, prin suplimentul de acțiune dela 25 Februarie 1905, chemând în judecată, pe lângă societatea « Steaua Română », și pe minorii intimați, pentru ca, față și de dânsii, să se declare judecătorește că redevența anuală pe care o plătește « Steaua Română » pentru concesiunea acordată, să se plătească de aci înainte în primirea sa, adaoga : « în primirea mea, singurul proprietar în drept a primi această redevență »;

Considerând că acest mod de a se exprima al reclamantului, învederează destul de clar că cauza pentru care chiamă în judecată pe minori, este pentru a stabili că nu ei sunt adevărații proprietari ai terenului concesiionat, ci el, reclamantul, care, pentru acest motiv, este singur în drept a primi redevența respectivă;

Considerând că, dacă reclamantul nu precizează în mod strict juridic acțiunea sa în revendicare în contra intimaților, aceasta nu îndrituiește pe intimați să obțină pentru acest motiv, respingerea ei, de oarece dreptul modern nu a admis sistemul procedurii stricte formalistice din vechiul drept roman, sub care numai o asemenea obiecțiune din partea intimaților s'ar fi putut opune cu succes reclamantului, așa că, din acest punct de vedere, și această a doua obiecțiune fiind neîntemeiată, apelul urmează a fi admis în principiu, și respingându-se incidentul dela prima instanță, să se dea cuvântul părților în fond.

Semnat, I. E. Dobrescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI OLT

Audiența dela 20 Octombrie 1910

Președinta d-lui G. Cocea, judecător-unic

C. Pavlovici cu V. Mareș

RECOLTE PRINSE DE RĂDĂCINI. — CUMPĂRAREA LOR CU SCOP DE REVINDERE. — DACĂ CONSTITUE UN FAPT DE COMERCIU. — ART. 3 ALIN. 1, 5, 385 C. COM.

Cumpărarea de recolte prinse de rădăcini, cu scop de revindere, constituie un act comercial, în sensul art. 3 al. I din codul de comerciu, de oarece din faptul numai că sunt încă imobilizate, fiind prinse de rădăcini, nu rezultă că nu sunt încă produse și că nu pot face obiectul speculațiunei, nefiind puse la dispoziția consumatorilor.

Tribunalul,

Asupra excepțiunei de incompetență sulevată de părât prin avocații săi;

Având în vedere că, în fapt, din actul de vânzare, invocat de părâți, se stabilește că, la 16 Iunie 1910, părâțul V. Mareș cumpără dela C. Pavlovici, reclamantul, întreaga sa recoltă prinsă de rădăcini a anului corent după moșia Buicești, jud. Olt; compusă din 1480 pogoane grâu, cultivat pe seama proprietăței; 780 pogoane grâu în dijmă, din 1466 pogoane porumb în dijmă, 210 pogoane porumb cultivate pe seama proprietăței, 240 pogoane rapiță cultivate pe seama proprietăței, care se treeră parte pe câmp, parte treerată în magazii, dijma dela 133 pogoane ovăz și 40 pogoane orz, date la locuitori, cu preț de 200.000 lei, plătibil în modul următor: 10.000 lei dați la facerea contractului, 40.000 lei la 1 Iulie 1910, 50.000 lei la 1 August 1910, 50.000

lei la 15 August 1910 și 50.000 lei la 15 Septembrie 1910, cari bani se vor plăti proprietarului la Slatina sau se vor depune la Administrația Financiară Oltul. reclamantul se mai obligă a-i pune la dispoziție pârâtului o mașină de treer-secerătoare, pătelele pentru porumb și muncitorii angajați la munci agricole cu contracte, pârâtul va putea vinde grâul, rapița și ovăzul, dar nu le va putea ridica până nu va achită suma de 150.000 lei, iar pentru restul de 50.000 lei rămâne garanție porumbul ;

Având în vedere că, în drept, se naște chestiunea de a se ști, dacă actul făcut de pârât, adică cumpărarea recoltei prinsă de rădăcini, dela reclamant prin sus citatul contract este un act comercial sau civil, căci dacă va fi comercial, afacerea va fi comercială și de jurisdicția tribunalului comercial și prin consecință acest tribunal va fi competente a judeca prezenta pricină ;

Având în vedere că, pentru a decide dacă un fapt sau o operațiune făcută de un necomerciant, cum e în speță, constituie sau nu un act comercial, trebuie să ne referim la natura contractului intervenit între părți și să vedem, care a fost intențiunea părților contractante ;

Având în vedere că, în speță, din contractul de vindere-cumpărare, invocat de părți, intențiunea de revindere a pârâtului, rezultă mai întâiu din marea cantitate de produse cumpărate, apoi din locul unde s'a încheiat afacerea la moșia reclamantului, și în fine din modul cum s'a stipulat a se face plata produselor, treptat pe măsură ce se vor vinde produsele, stipulându-se expres chiar în contract, că pârâtul va putea vinde grâul, rapița și ovăzul, dar nu le va putea ridica până nu va achită din preț suma de 150.000 lei, deci stipulație expresă în contract pentru revindere, deși nu e nevoe, fiindcă rezultă din natura contractului ; că, din toate acestea, rezultă cu evidență că a avut chiar în momentul cumpărării produselor, pârâtul intenția de a revinde aceste produse, spre a realiza beneficii ;

Având în vedere că intenția de revindere fiind stabilită în speță, și dat fiind că cel care cumpără spre a revinde face un act comercial, actul făcut de pârât prin cumpărarea recoltei prinsă de rădăcini dela reclamant este un act comercial în sensul art. 3 alin. I c. com. ;

Având în vedere, în ce privește obiecțiunea făcută de pârât, că recolta prinsă de rădăcini nu e prevăzută în art. 3 c. com. ca fapt de comerț, și deci e un fapt civil ; apoi, prin operațiile ce a făcut pârâtul, ca seceratul,

treeratul, etc. porumbul fiind mic, până să producă fructe și să fie cules, toate acestea sunt operații de arendaș și trebuie considerat mai mult ca arendaș decât că a făcut un fapt comercial, asemenea obiecțiuni tribunalul găsește că sunt cu totul neîntemeiate, deoarece prin cuvântul produse, să înțelege produsele agricole ce se consumă imediat, destinate la întreținerea oamenilor și animalelor ; or, recoltele prinse de rădăcini, ca grâu, ovăz, rapiță, care la 16 Iunie erau gata numai să fie culese și chiar porumbul sunt produse prevăzute de art. 3 alin. I c. com., căci prin faptul numai că sunt încă imobilizate, prinse de rădăcini, nu înseamnă că nu pot face obiectul speculațiunii, și că nu sunt încă produse, până nu se vor adună și pregăti spre a se pune la dispoziția consumatorilor (vezi art. 465 c. com.) ;

Având în vedere că, prin faptul că pârâtul a făcut operația culesului, treeratului pentru a le adună, aceasta nu e de ajuns, spre a fi considerat ca un arendaș sau proprietar, căci pârâtul nu numai că n'a cultivat nimic din recoltă, nici o părticică de pământ, dar nici a avut intenția măcar de a cultiva, când a cumpărat recolta cultivată gata dela reclamant, numai și numai cu scop de a o revinde, spre a realiza câștig ;

Având în vedere că scopul principal al pârâtului nu eră nicidecum cultivarea pământului, dar fiindcă cumpărarea recoltei prinsă de rădăcini s'a făcut la 16 Iunie, epocă când cultura eră aproape terminată, recolta industriei agricole a anului 1910, eră cea mai mare parte coaptă, gata de cules, parte culeasă, treerată, numai porumbul necopt ; dar acel scop eră, după cum am mai spus, revânzarea recoltelor cumpărate, spre a realiza beneficii, și aplicând teoria accesoriului, în mod secundar trebuie a se considera operațiunea secerișului, treeratului, adunatului, etc., ca un mijloc necesar, spre a realiza scopul principal: revinderea, așa că toate aceste operațiuni și folosința terenului pe care se află recoltele până la culegerea lor, nu exclude caracterul de comercialitate a faptului cumpărării recoltelor de către pârât și deci faptul tot comercial este ;

Având în vedere că legiuitorul comercial a avut grija ca prin art. 5 să nu se considere ca fapte de comerț, vânzările făcute de proprietari și arendași, când vând produsele cultivate pe pământul lor ; or, în specie pârâtul necultivând pământul el însuș, ci cumpărând produsele, ceea ce proprietarul și arendașul nu fac, nu poate fi considerat pârâtul ca arendaș sau proprietar,

care exploatănd ei însuș pământul nu fac act de comerț, dar cel care fără a exploata el singur moșia, cum e în speță pârâțul, se mulțumește a cumpără recolta prezentă și viitoare, pentru a o revinde face act de comerț;

Având în vedere că față cu cele mai sus expuse, contractul prin care reclamantul vinde pârâțului produse recolta prinsă de rădăcini în cantități mari cu scop de a le revinde, a realiză beneficii, revânzarea fiind scopul principal, faptul cumpărării este comercial și ca atare potrivit dispozițiilor art. 56 c. com., care zice: că, dacă un act este comercial numai pentru una din părți, toți contractanții sunt supuși întrucât privește acest act legii comerciale, afară de cazurile unde legea dispune expres altcum și potrivit dispozițiilor art. 385 c. com. care zice: că chiar când actul este comercial numai pentru una din părți, cum e în specie, acțiunile ce derivă din el sunt de competența jurisdicțiunilor comerciale; că, prin consecință, față cu dispozițiunile art. 897 c. com. acțiunea prezentă bine a fost îndreptată înaintea acestui tribunal care e competente a o judeca, iar excepția de incompetență fiind nefondată trebuie a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, respinge excepțiunea de incompetență.

Judecător-unic, G. Cocea.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN BESANÇON

— 31 Martie 1909 —

TESTAMENT. — INTERPRETARE. — ELEMENTE EXTRINSECE. — ÎNDOIALĂ. — ART. 895 ȘI 1157 C. CIV. FR. (ART. 802 ȘI 978 C. CIV. ROMÂN).

TESTAMENT. — LEGATE. — LEGATAR. — FORMĂ PRECATIVĂ. — OBIECT. — LEGAT DE ALIMENTE. — NEDETERMINARE. — ÎNTINDERE. — ART. 967 C. CIV. FR. (ART. 856 C. CIV. ROMÂN).

1⁰ Când interpretarea unui testament prezintă dificultăți, judecătorii trebuie să caute care a fost voința dispunătorului, mai întâiu prin ajutorul elementelor procurate direct de însuș testamentul, și, în caz când aceste elemente nu ar fi suficiente, prin ajutorul considerațiunilor extrinsece.

În orice caz, îndată ce este vorba de existența chiar a legatului, îndoiala trebuie să se interprete în favoarea legatarului.

2⁰ Testatorul nefiind ținut, pentru exprimarea ultimelor sale voințe, de întrebuițarea nici unei formule sacramentale, un legat poate fi făcut valabil sub formă precativă, sau chiar sub formă de recomandație, îndată ce testamentul este regulat în formă în toate privințele.

În special, poate fi considerată, nu ca expresia pur și simplă a unei dorințe sau a unei făgăduințe, ci ca un legat având de efect de a creia o obligație în sarcina mamei sau a sorei testatorului, moștenitoarele sale, clauza dintr'un testament prin care testatorul le «cere ca grație, știind că ele posedă destulă avere pentru ele singure, de a nu lăsa în mizerie pe fica sa naturală, precum și pe mama acesteia din urmă», a căror existență a fost mult timp asociată de aceea a testatorului.

Este astfel atunci cel puțin, când testatorul știind că impune mamei sale o însărcinare penibilă, de a veni în ajutorul unei persoane care nu aveă simpatia sa și a cărei căsătorie cu dânsul a împiedicat-o, se înțelege lezne că în loc de a exprima intențiunile sale sub o formă imperativă, a crezut că trebuie să întrebuițeze o formulă supusă și respectuoasă pentru a-și manifesta ultima sa voință.

De altă parte, nu se poate zice că obiectul legatului este nedeterminat, termenii testamentului implicând că testatorul a voit să lege o sumă de bani a cărei plată nu aveă să fie oneroasă pentru moștenitorii săi, așa încât dispoziția se analizează într'un legat de alimente, a cărui cotitate nefiind precizată de testator, urmează a fi fixată de justiție.

(*Pand. fr. Périod.* 1911. 3. 2).

Observațiune. — Decizia de mai sus, a Curței de Besançon, consacră încăodată ideia că un testator nu este ținut de nici o formulă sacramentală pentru manifestarea voinței sale. Dreptul modern a repudiat formulele rigide ale dreptului roman, și printr'o reacțiune spiritualistă foarte legitimă, admite formulele precative: «rog», «recomand», «doresc», pe lângă formulele imperative: «voesc», «leg», «ordon». Această aboliție a asprimei formulilor dă loc la interpretarea judecătorilor de fapt, de care aceștia au așa de des ocaziunea de a face uz.

Dacă formula precativă poate fi echivalentă cu o formulă imperativă, ea nu o constituie neapărat prin ea singură, căci, după cum zice Laurent, «legiitorul nu are în vedere decât voința; când el are înaintea sa o voință clar exprimată, îi dă efect, oricare ar fi denumirea de care testatorul s'a servit» (*Pr. de droit civil*, t. XIII, No. 477, p. 530).

Precum vedem, esențialul este voința, independent de formula întrebuițată. Intre formula imperativă și formula precativă există totuș această diferență evidentă, că cea dintâiu este traducerea clară și naturală a unei voințe categorice, pe când cea de a doua nu exprimă decât o voință mai ascunsă, mai șovăitoare, mai timidă și prin aceasta mai nesigură.

Deosebirea între dispozițiunile imperative, cari sunt, prin ele însăși, clare și categorice, și dispozițiunile precative cari lasă loc la îndoială, se mai traduce și printr'o altă inferioritate a acestora din urmă, inferioritate care prezintă un pericol real. Domeniul interpretărei este forțat mult mai întins; el riscă de a deveni mai elastic. Următorul pasagiu din decizia ce adnotăm ne învederează aceasta :

«Având în vedere, zice Curtea de Besançon, că trebuie a se căută mai întâiu care a fost voința dispunătorului prin ajutorul elementelor procurate de testament, și în caz că aceste elemente nu sunt suficiente, să recurgem la considerațiuni extrinsece...».

Iată pericolul : latitudinea ilimitată de apreciere. Legatul nu-l mai crează testatorul, ci judecătorul. Opiniunea dominantă nu merge așa de departe. Dacă este vorba de a se stabili existența chiar a liberalității, testamentul singur poate fi invocat în virtutea principiului că un legat nu poate să existe decât în virtutea unui act care să îndeplinească condițiunile unui testament.

Numai când voința de a da reese sigură din înscris și rămâne numai oarecare obscuritate de detaliu de risipit, judecătorii pot să se întemeeze pe considerațiuni exterioare testamentului (V. Baudry-Lacantinerie & Colin, t. II, No. 1848, pag. 17; Demolombe, t. IV, No. 37; D. Alexandresco, t. IV, p. 484).

Dispozițiunea supusă Curței de Besançon prezintă o altă dificultate, aceea că nu se vede bine care eră obiectul legat. Se știe că determinarea obiectului liberalității este o condițiune esențială de validitatea legatului. În această privință nu este nici o îndoială (Vezi Aubry et Rau, ed. 4-a, t. VII, pag. 73, § 657; Laurent, t. XIII,

No. 485; Baudry-Lacantinerie et Colin, t. II, No. 1841, pag. 10; Pand. Rép., v^o *Donations et testaments*, No. 8018, urm.; D. Alexandresco, IV, p. 489).

Decizia rezumată mai sus a răspuns la această obiecțiune trasă din nedeterminarea lucrului legat, declarând că aci este vorba «de un ajutor în bani, care se traduce printr'un legat de alimente». Se poate ca la prima vedere o rentă viageră și un legat de alimente să se asemene; examinate de aproape însă, caracterele lor se deosebesc.

Astfel, determinarea rentei viagere se face după indicațiunile testamentului, și odată determinată, ea rămâne fixă. Lin contră, legatul de alimente, afară de indicațiunile testamentului, depinde de trebuințele creditorilor și de resursele debitorului.

Curtea din Besançon s'a mărginit în această privință la o declarațiune vagă, că cifra pensiunii trebuie a fi apreciată de justiție, ceea ce dă loc la o mare dificultate. În adevăr, circumstanțele pot să se modifice de o parte și de alta; trebuie deci a se ține seamă de variabilitatea obligațiunii alimentare, variabilitate aproape inevitabilă, din cauza schimbărilor survenite în situația respectivă a celor două părți, chestiuni cari nu se pun când e vorba de un legat de rentă viageră, și cari, prin urmare, fac mai delicată determinarea obiectului în legatul de alimente (V. Aubry et Rau, ed. 4-a, t. VI, p. 106, § 553, text și nota 22; Baudry-Lacantinerie et Houques-Fourcade, *Th. des pers.*, ed. 3 a, t. III, No. 2068; ap. G. Bourcart, profesor la facultatea de drept din Nancy, *Pand. pér.* 1911. 3. 2. 81).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Volumul VI (Suplimentul III pe 1910) din :

„**Codul General al României**“
adnotat cu trimeteri, circuli și note explicative

DE

C. HAMANGIU

Procuror la Curtea de apel din Galați

Acest volum, al șaselea al colecțiunii, de aproape 1200 pagini, cuprinde aranjate în ordine cronologică, toate legile, regulamentele, decretule, deciziile, convențiunile cu statele străine și circuli, de la Octombrie 1909 până la Decembrie 1910 inclusiv.

La finalul volumului se află un *index alfabetic general* al întregii materii legislative în vigoare cuprinse în toate șase volume, așa că întrebuițarea acestei voluminoase colecțiuni se face cu cea mai mare ușurință prin consultarea acestui *index general*.

Prețul vol. VI (supliment III pe 1910) este de 10 lei, legat flexibil.
Prețul întregii colecții de șase mari volume, legate flexibil în piele, este de 64 lei.

Comenzile se fac la *Librăria Leon Alcalay*, Calea Victoriei, 37 București.